

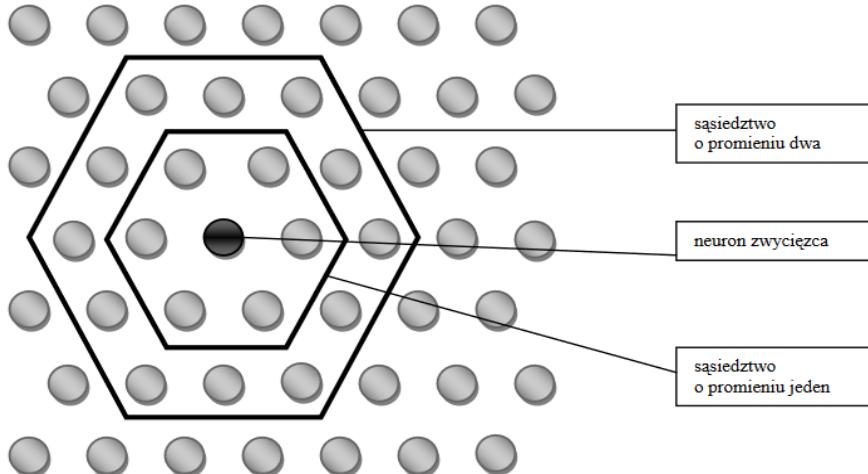
Grupa lab. 1	Przedmiot Podstawy Sztucznej Inteligencji	Data wykonania. 31.12.2018
Nr ćwicz. 6	Temat ćwiczenia. Budowa i działanie sieci Kohonena dla WTM	
<i>Imię i nazwisko.</i> Katarzyna Giądła		<i>Ocena i uwagi</i>

Część teoretyczna

Celem ćwiczenia było poznanie budowy i działania sieci Kohonena przy wykorzystaniu reguły WTM do odwzorowywania istotnych cech liter alfabetu.

Ponieważ schemat budowy sieci Kohonena został poruszony w poprzednim sprawozdaniu, dlatego w części teoretycznej poruszę zagadnienie WTM.

Ważnym pojęciem w tej dziedzinie jest sąsiedztwo – jeśli x_1 i x_2 są dwoma wektorami wejściowymi, a y_1 i y_2 są wyjściami odpowiadającymi zwycięskim węzłom wyjściowym, wówczas y_1 i y_2 powinny być położone blisko siebie, jeżeli x_1 i x_2 są do siebie podobne.

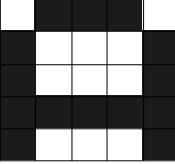
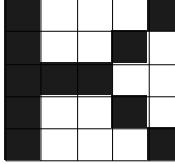
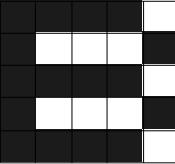
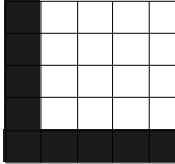
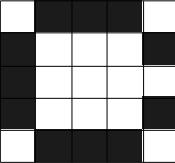
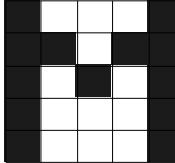
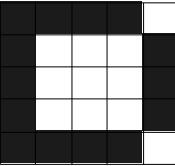
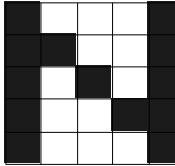
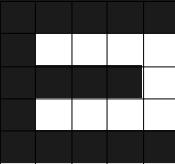
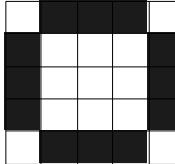
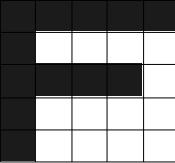
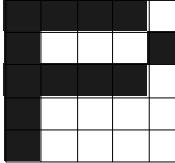
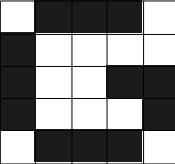
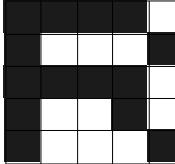
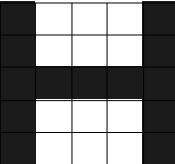
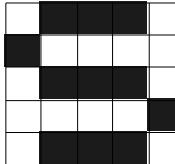
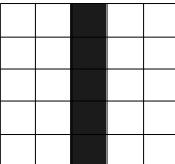
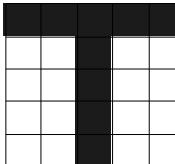
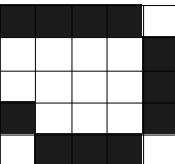
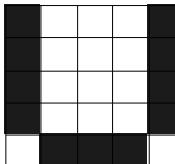
Rys. 3. Sąsiedztwo w sieci SOM o topologii heksagonalnej

Zasada WTM (*Winner Takes Most*) jest to zasada, gdzie neuron zwycięski oraz neurony sąsiadujące z neuronem zwycięskim, czyli należące do sąsiedztwa $N_c(k)$, aktualizują swoje wagi według zasady: $w_i(k+1) = w_i(k) + \eta(k)G(i, c)[x(k) - w_i(k)]$,

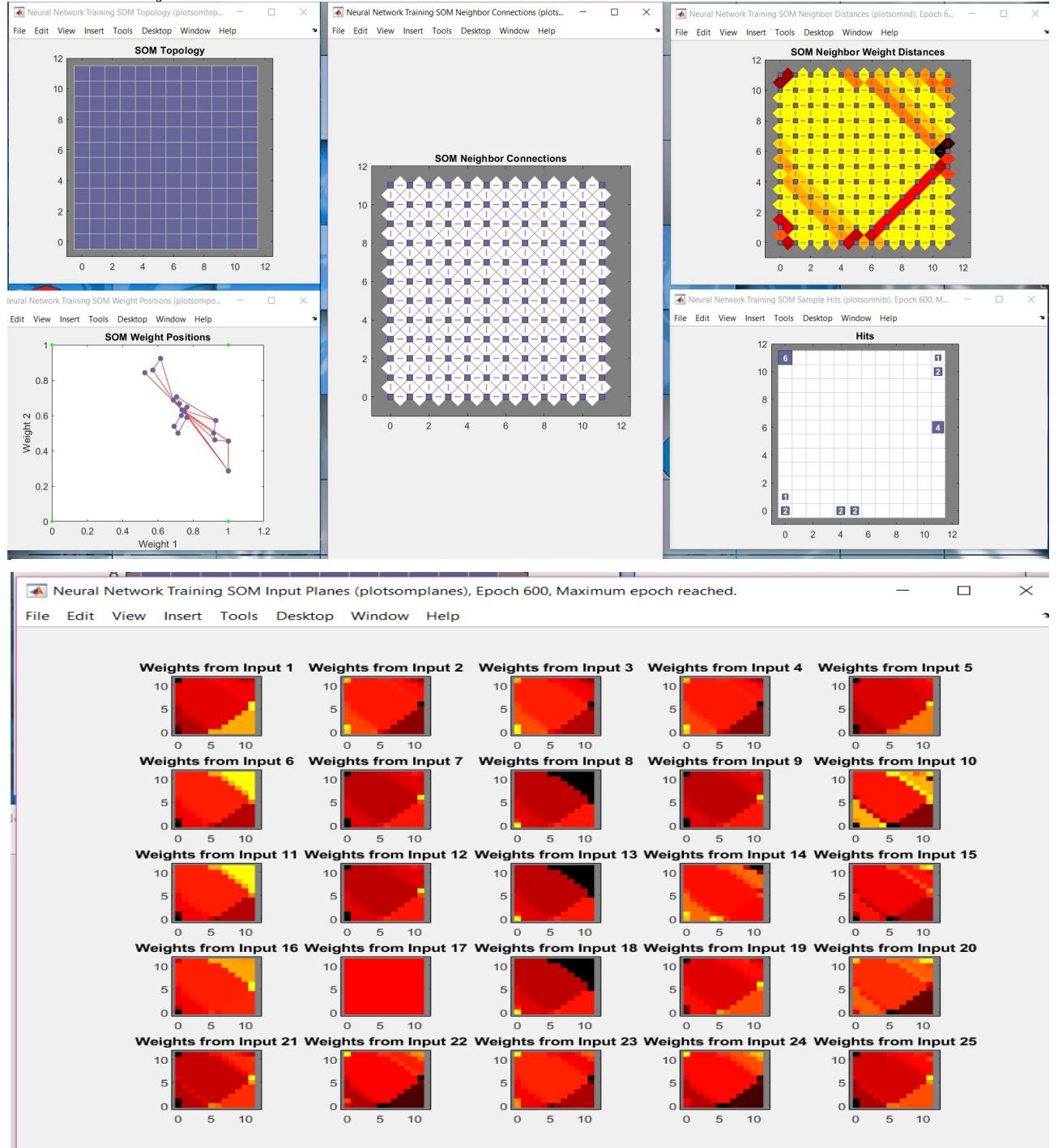
$$\text{gdzie } i \in N_c(k), G - \text{ wpływ sąsiedztwa}$$

Część praktyczna

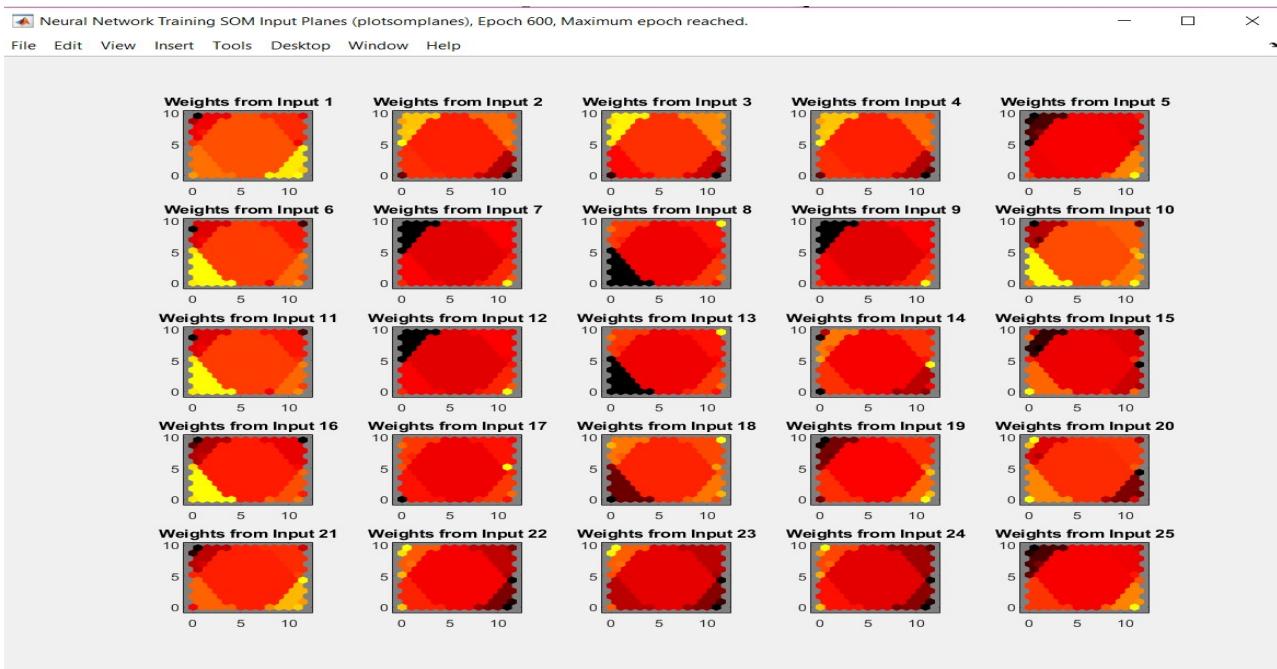
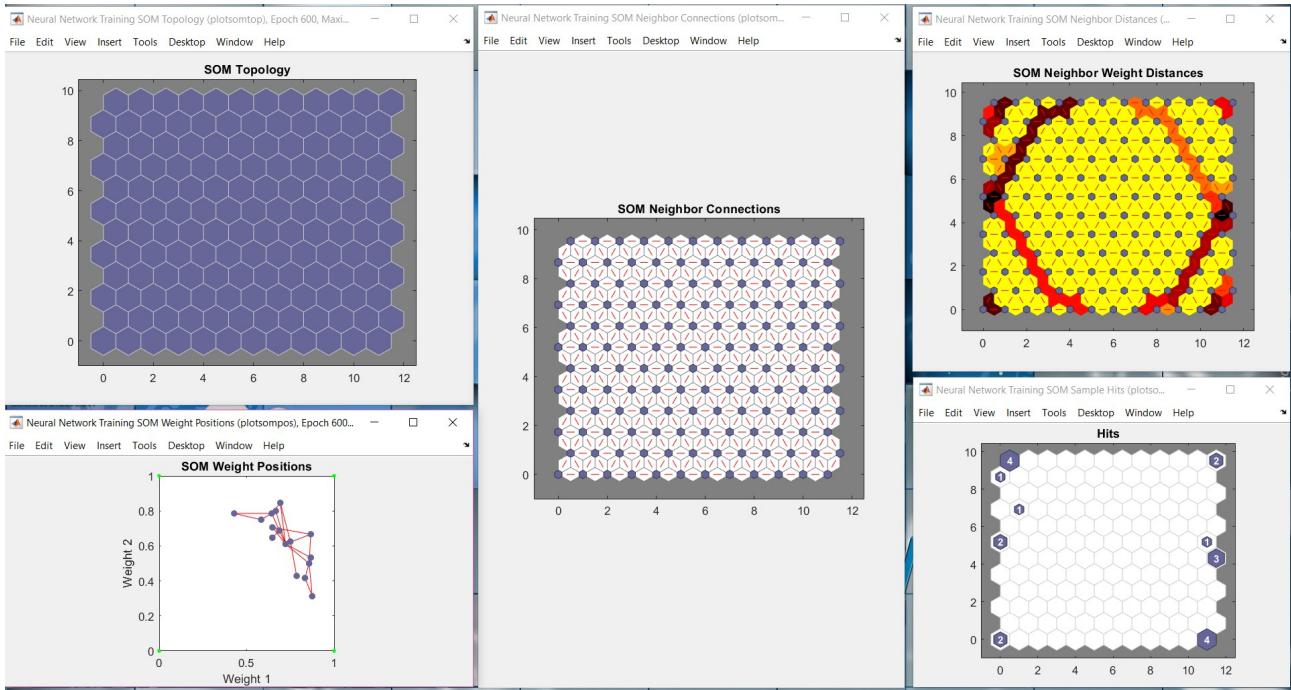
Do wykonania tego ćwiczenia wykorzystaliśmy pakiet *MATLAB* oraz narzędzie *Neural Network Training Tool*. Następnie utworzyłam dane uczące, którymi były 20 pierwszych, wielkich liter alfabetu łacińskiego. Każda tablica miała wymiar 5x5 pikseli, gdzie kolor biały oznaczał wartość 0, a kolor czarny oznaczał wartość 1.

	01110 10001 10001 11111 10001		10001 10010 11100 10010 10001
	11110 10001 11110 10001 11110		10000 10000 10000 10000 11111
	01110 10001 10000 10001 01110		10001 11011 10101 10001 10001
	11110 10001 10001 10001 11110		10001 11001 10101 10011 10001
	11111 10000 11110 10000 11111		01110 10001 10001 10001 01110
	11111 10000 11110 10000 10000		11110 10001 11110 10000 10000
	01110 10000 10011 10001 01110		11110 10001 11110 10010 10001
	10001 10001 11111 10001 10001		01110 10000 01110 00001 01110
	00100 00100 00100 00100 00100		11111 00100 00100 00100 00100
	11110 00001 00001 10001 01110		10001 10001 10001 10001 01110

Aby lepiej porównać cechy między WTA a WTM posłużę się wektorem wyjściowym wektorów o wymiarach 12x12.

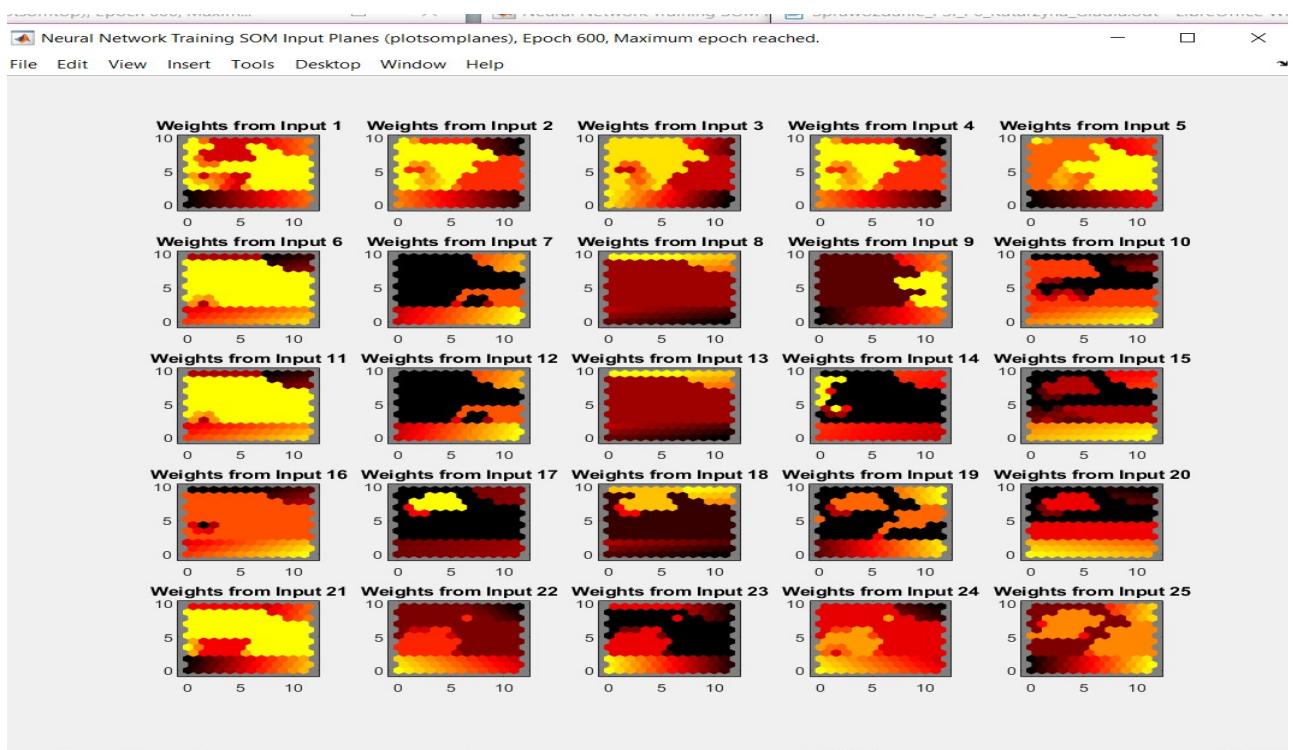
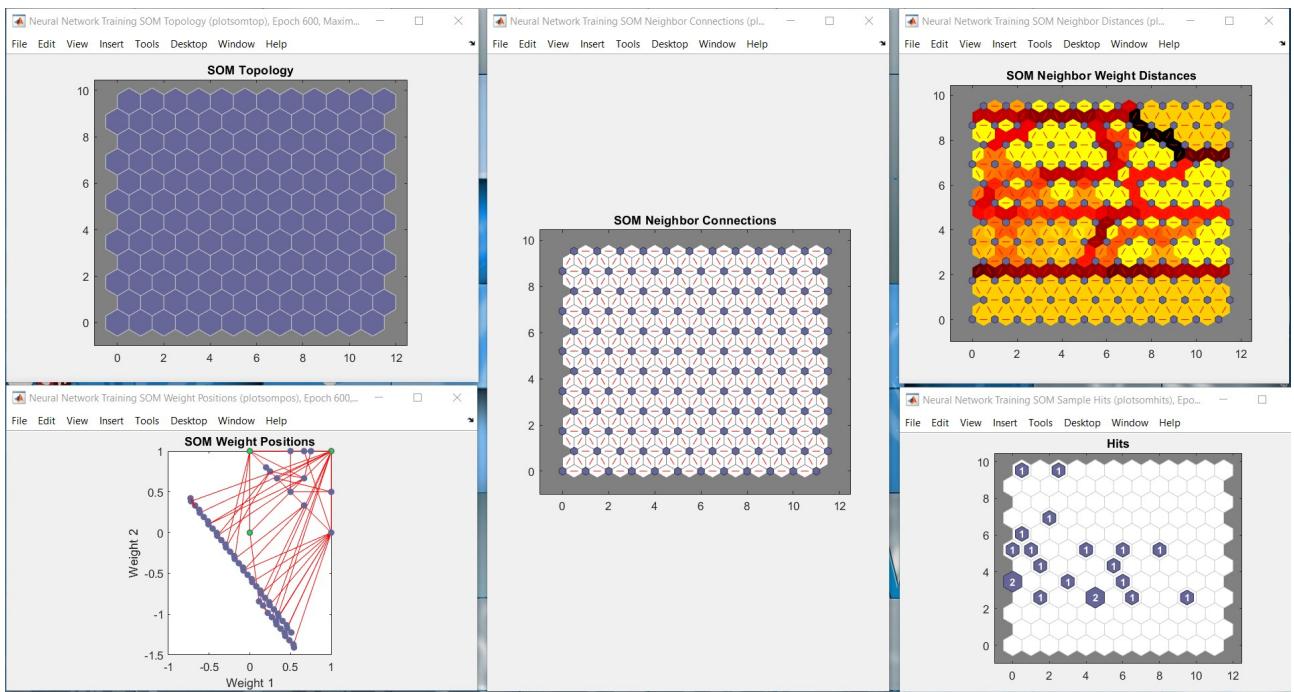
Wykresy dla topologii kwadratowej

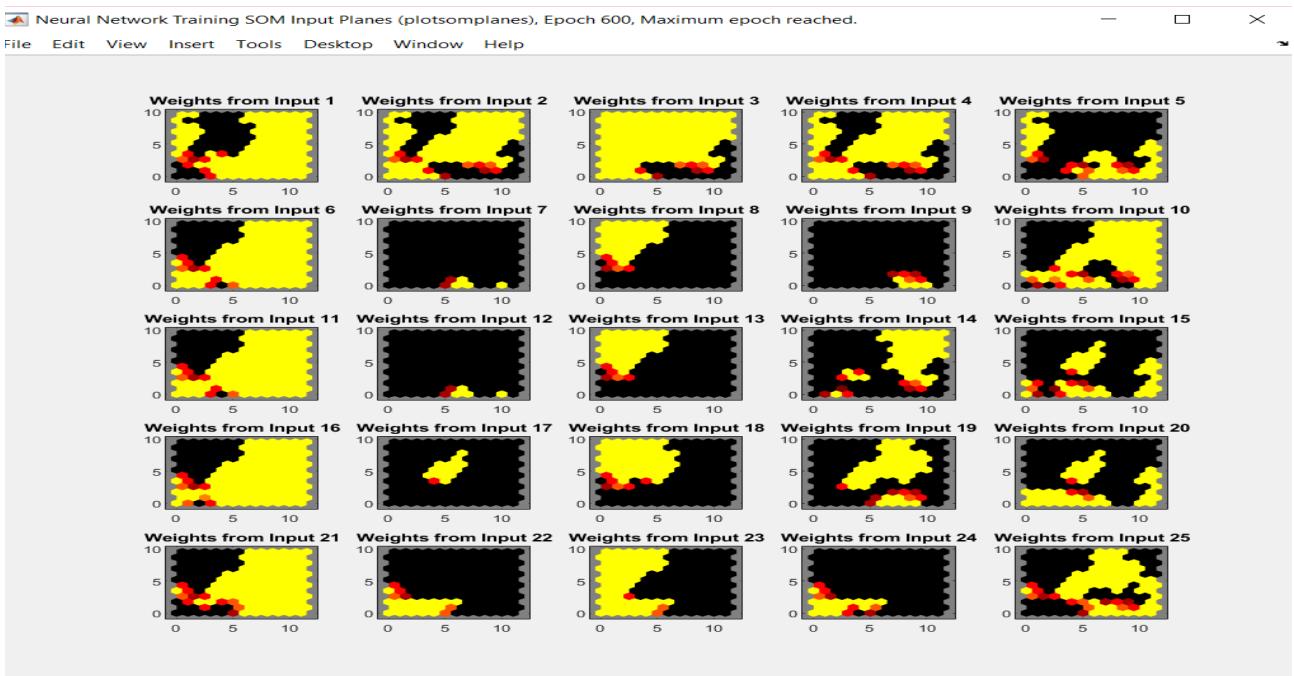
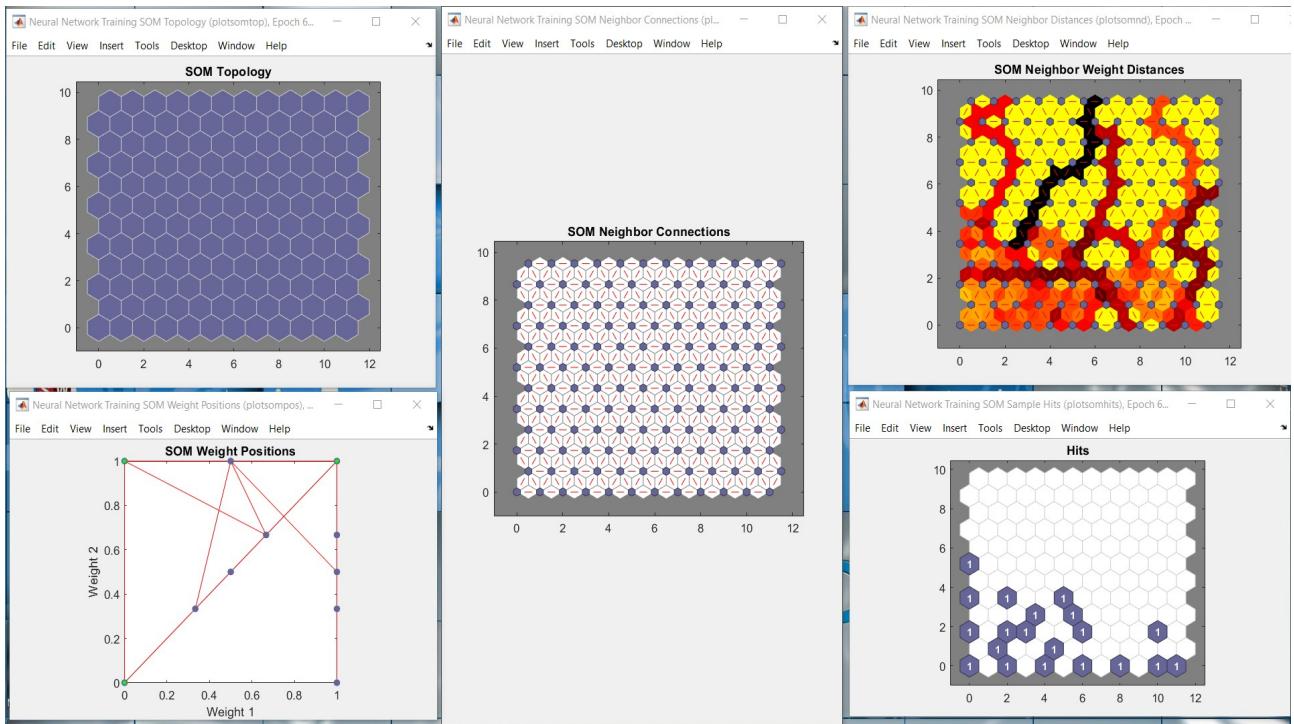
Wykresy dla topologii heksagonalnej (wsp. uczenia = 0,5, sqsiedztwo = 0)

Pewne tendencje są bardziej uwidocznione w topologii heksagonalnej, dlatego pozostałe analizy i testy przeprowadziłam dla tej właśnie takiej topologii.

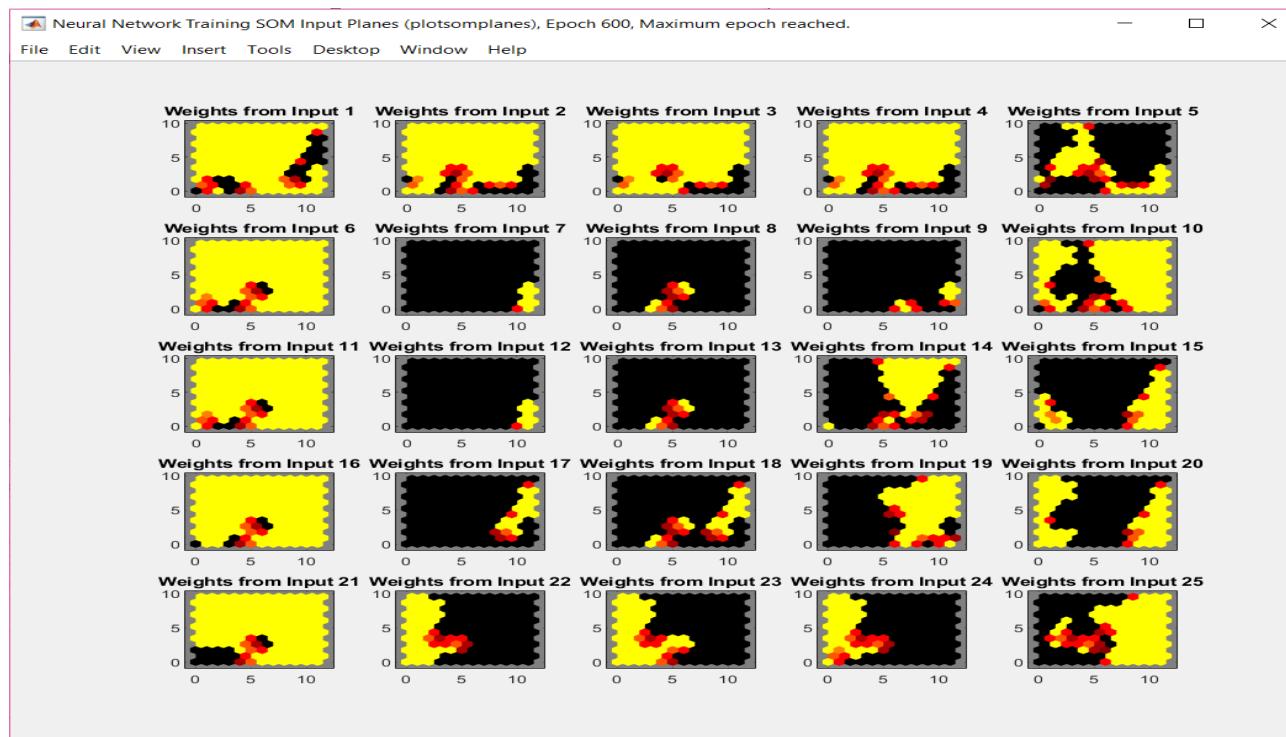
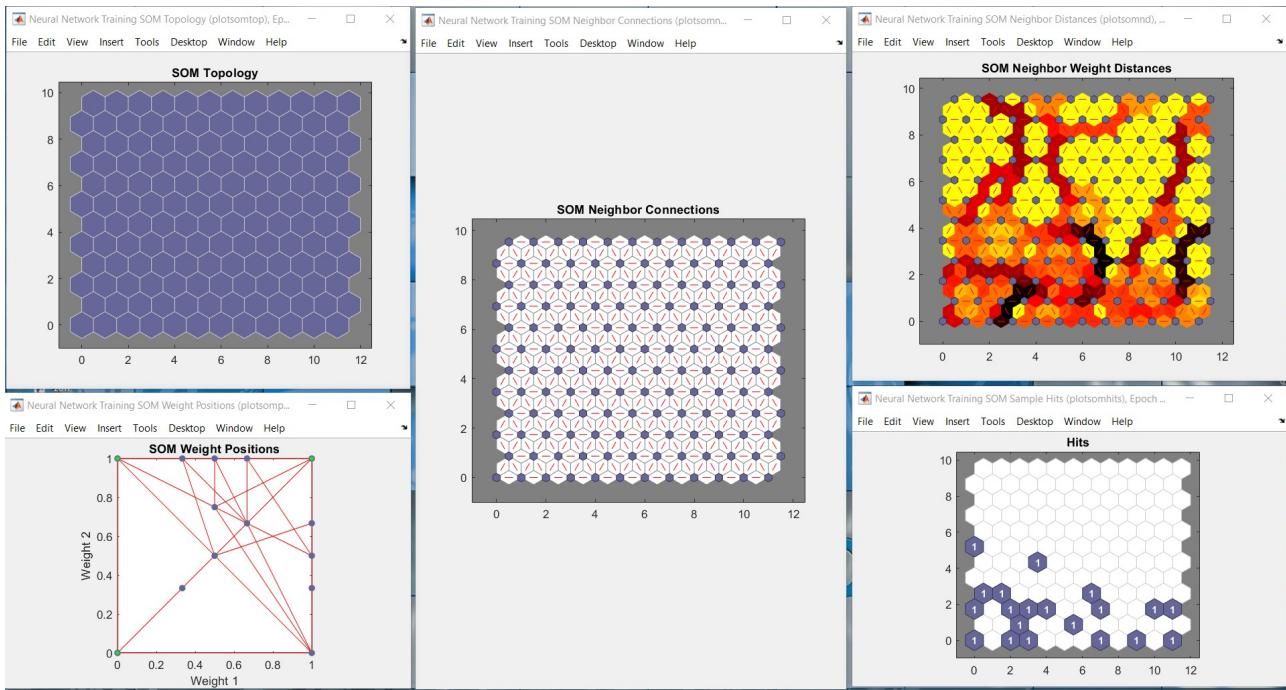
Jednym z parametrów istotnych dla algorytmu WTM jest sąsiedztwo. Dlatego sprawdziłam działanie algorytmu dla 4 różnych początkowych sąsiedztw (0, 1, 3, 5) dla współczynnika uczenia równego 0,5.

Wykresy dla topologii heksagonalnej (wsp. uczenia = 0,5, siedzisko = 1)

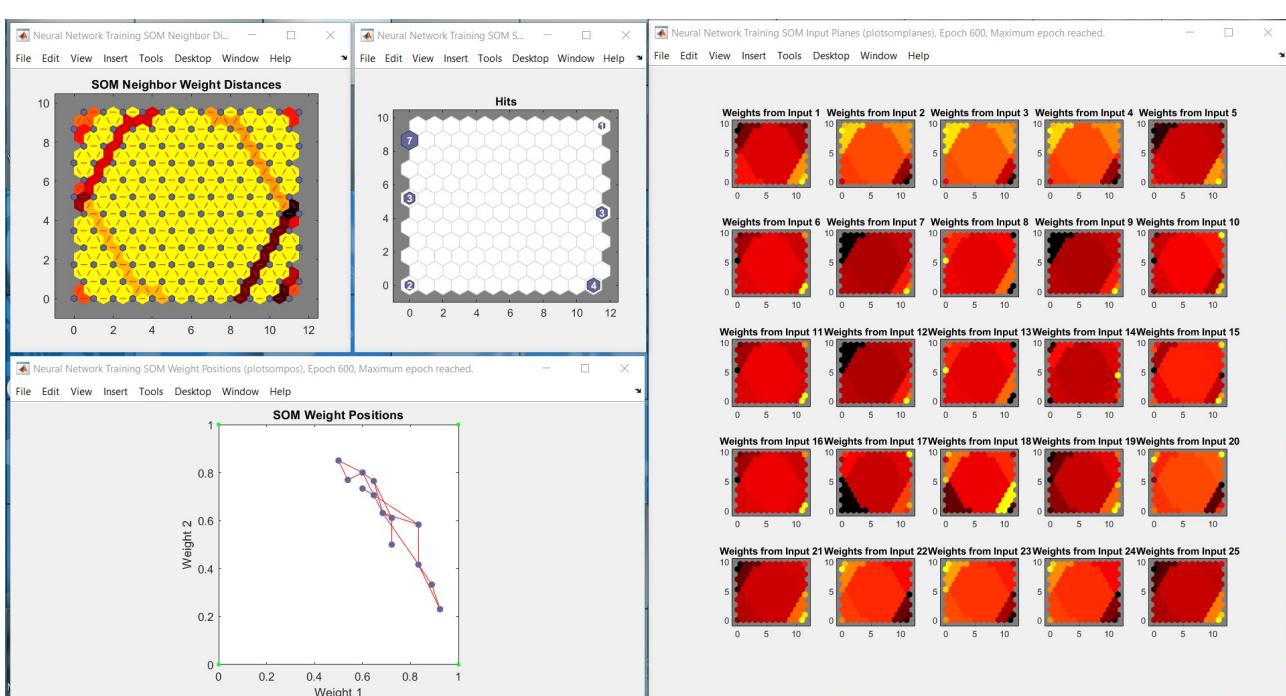
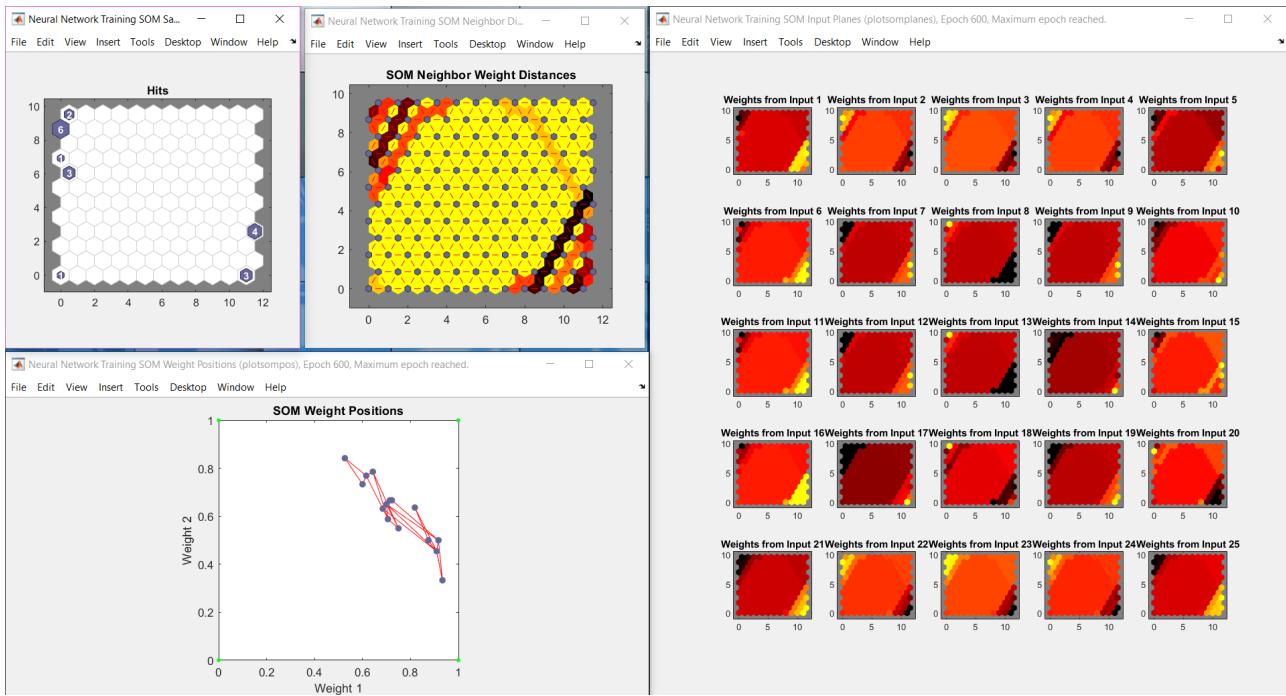

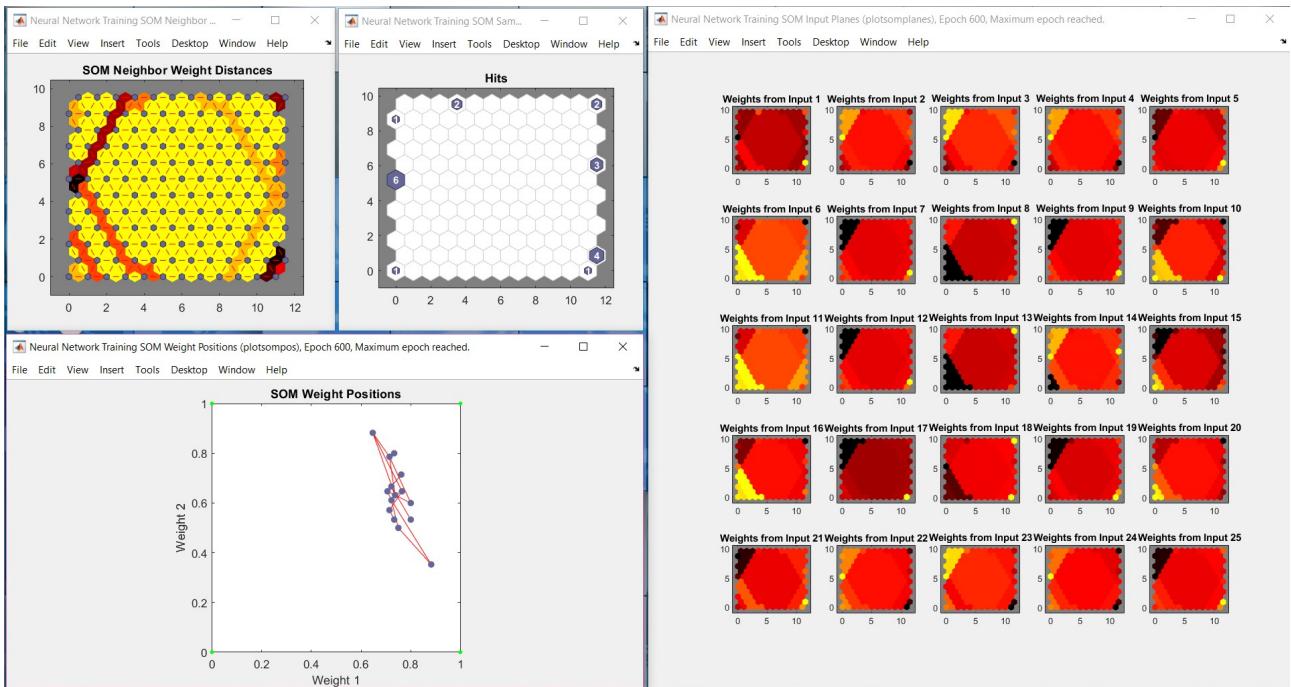
Wykresy dla topologii heksagonalnej (wsp. uczenia = 0,5, sqsiedztwo = 3)

Wykresy dla topologii heksagonalnej (wsp. uczenia = 0,5, sąsiedztwo = 5)

Innym istotnym czynnikiem jest współczynnik uczenia. Dlatego dla sąsiedztwa równego 0 sprawdziłam cztery współczynniki uczenia (0,1, 0,5, 0,75, 0,9).

Wykres dla topologii heksagonalnej (wsp. uczenia = 0.9, sąsiedztwo = 0)

Wnioski

- W zależności od współczynnika uczenia pewne podziały na klastry i tendencje stają się silniejsze.
- Rozkłady sił koncentrują się wzdłuż brzegów siatki topologii w zależności od współczynnika uczenia – im jest on wyższy, tym siły bardziej skupiają się wzdłuż brzegów siatki i tylko w tych miejscach.
- W zależności od współczynnika uczenia zmienia się rozkład wag i kształt ich powiązań, ale co ciekawe jest niska ilość neutronów martwych (niepowiązanych, niepodobnych do siebie), co zdecydowanie odróżnia systemy WTM od WTA.
- W metodzie WTM sąsiedztwo gra niebagatelną rolę i determinuje ono kształt korelacji i zależności – im jest ono wyższe tym podziałów jest mniej, ale bardziej porozrzucane po całej siatce i poszczególne neutrony znajdują się w innych kategoriach.
- Rozkłady sił stają się równomierne, im sąsiedztwo jest wyższe. Również rozkład sił na siatce koncentruje się w poziomym kierunku, równolegle bądź współliniowo do dolnego brzegu siatki Kohonena.
- Im wyższe sąsiedztwo, tym obiekty stają się bardziej do siebie podobne w pewnych cechach i zanika ilość podziałów.
- W metodologii WTM obiekty są bardziej ze sobą powiązane, mimo zmian i w sąsiedztwie i we wsp. uczenia. Jedyne co się zmienia to ilość wag i kształt tych powiązań.
- Metodologia ta powinna być stosowana wszędzie tam, gdzie istnieje potrzeba znalezienia jakichkolwiek powiązań z daną cechą.

Listingi kodów źródłowych

```
close all; clear all; clc;
    % A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U
in_value = [ 0 1 0 1 1 1 0 1 0 1 1 1 1 1 1 0 1 1 0 1 1 0 1 1;
              1 1 1 1 1 1 0 0 1 0 0 0 0 0 1 1 1 1 1 1 1 0;
              1 1 1 1 1 1 0 1 1 0 0 0 0 0 1 1 1 1 1 1 1 0;
              1 1 1 1 1 1 0 0 1 0 0 0 0 0 1 1 1 1 1 1 1 0;
              0 0 0 0 1 1 0 1 0 0 1 0 1 1 0 0 0 0 0 1 1 1;

              1 1 1 1 1 1 1 1 0 0 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 0 1;
              0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 1 0 0 0 0 0 0 0;
              0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 0;
              0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 0 1 0 0 0 0 0 0 0 0;
              1 1 1 1 0 0 0 1 0 1 0 0 1 1 1 1 1 1 0 0 1;

              1 1 1 1 1 1 1 1 0 0 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 0 1;
              0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 1 0 0 0 0 0 0;
              0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 0;
              0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 1 0 0;
              1 0 0 1 0 0 1 1 0 1 0 0 1 1 1 1 0 0 0 0 0 1;

              1 1 1 1 1 1 1 1 0 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 0 0 1;
              1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0;
              1 0 0 0 0 0 0 0 0 1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 0;
              1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 0 0 1 0 0 0 1 0 0 0;
              1 1 1 1 0 0 1 1 0 1 0 0 1 1 1 1 0 0 1 0 1 0 1;

              1 1 0 1 1 1 0 1 0 0 1 1 1 1 1 0 1 1 0 1 1 0 0 0;
              0 1 1 1 1 0 1 0 0 1 0 1 0 1 0 0 1 0 0 1 0 1 0 1;
              0 1 1 1 1 0 1 0 1 1 0 1 0 1 0 0 1 0 0 1 0 1 1 1;
              0 1 1 1 1 0 1 0 0 0 0 0 1 0 0 0 1 0 0 1 0 0 1 0 1;
              1 0 0 0 1 0 0 1 0 0 1 0 1 1 1 1 0 0 1 0 0 0 0 0];;

dimensions = [12 12]; % wymiary wektora wyjściowego -> ilość
neuronów i możliwości cech
coverstep = 50; %etapy szkolenia w celu pokrycia przestrzeni
wejściowej
initNeighbor = 3; % wejściowy rozmiar sąsiedztwa
topologyFcn = 'hextop'; %funkcja topologiczna -> kształt,
jaki będą przyjmować nasze dane
% mogą przyjmować kształt trójkąta, siatek kwadratowych,
sześciokątów, itp.
distanceFcn = 'dist'; %funkcja dystansu neuronów - miara
euklidesowa (znormalizowana)
% domyślnym parametrem jest odległość między neuronami
warstwy z
% uwzględnieniem ich położenia
```

```
net = selforgmap(dimensions, coverstep, initNeighbor,
topologyFcn, distanceFcn); %tworzenie mapy samoorganizacji
net.trainFcn = 'trainbu'; %uczenie bez nauczyciela
net.trainParam.epochs = 600;
net.trainParam.lr = 0.5; %współczynnik uczenia
[net, tr] = train(net, in_value); %trening sieci
y = net(in_value); %testowanie i zapis wyników osiągniętych
przez sieć
indexOfOutput = vec2ind(y); % wskaźniki, do którego neuronu
podobny jest dany neutron
```